

Cloenda del 16è Fòrum de l'Empresa Familiar Andorrana

-paraules del cap de Govern, MI Sr Antoni Martí Petit-

Andorra la Vella, 1 de desembre del 2017

Senyor president,

Distingides autoritats,

Senyores i Senyors,

Bona tarda a tothom,

Agraïixo a l'Empresa Familiar Andorrana que m'hagi convidat –un any més- a la cloenda d'aquest Fòrum, que és ja una cita indispensable de l'inici de la temporada d'hivern. Precisament ara, quan s'acosten les festes de Nadal, que són època de tradicions i de retrobaments familiars, l'Empresa Familiar Andorrana ens convoca –un cop més- per reflexionar sobre els valors.

¿Qui millor que vosaltres -que representeu el dinamisme econòmic però també la tradició- per parlar de valors? Perquè vosaltres no sou només una part important del Producte Interior Brut del nostre país, sinó que representeu –sobretot- una part important de la nostra història.

Vosaltres sou els fills i els néts d'aquelles persones que van saber preservar i treure un profit a les terres de la casa pairal; o que –originàries d'Andorra o vingudes d'arreu- van muntar una petita botiga que ha acabat convertida en un comerç més gran; o que van tenir la idea d'importar al nostre país la pràctica de l'esquí; o que en el seu dia van destinar els seus estalvis a fer-se accionistes d'un projecte bancari; o que van obrir un petit hotel que ha crescut amb el temps...

Perquè la història d'Andorra –a diferència d'altres països més grans- no és la història dels reis, de les batalles, de les conquestes o de les revolucions. La història d'Andorra l'han fet els propietaris rurals, els botiguers, els banquers i els hotelers. L'han fet persones que tenien molt present –en tot moment- el seu compte d'explotació; persones que tenien sempre els peus a terra i que no es perdien amb deleris de grandesa.

Persones que també sabien que no tot s'acaba en un càlcul de costos i beneficis, sinó que cal mantenir-se fidels a uns determinats valors. Uns valors que potser tenen un cost a curt termini, però que es traduiran en un ampli benefici a llarg termini.

De fet, Andorra com a país també s'ha vist confrontada en alguns moments de la història amb dilemes similars. Andorra, tots ho sabeu, no sempre ha estat un país pròsper econòmicament. I potser en algun moment, fa segles, des del punt de vista estrictament econòmic li hagués sortit més a compte passar a formar part d'un dels seus països veïns; o renunciar a la neutralitat.

Però els andorrans van decidir sempre mantenir-se fidels a uns determinats valors: Preservar l'equilibri entre ambdós costats del Pirineu; conservar i reforçar el parlamentarisme; seguir respectant els drets i llibertats individuals –també aquells drets que protegeixen la iniciativa privada i l'economia de mercat-... Aquesta aposta d'Andorra per la continuïtat institucional i per l'estabilitat política va acabar donant fruits i beneficis econòmics.

Perquè sense una Andorra estable, democràtica i sobirana, el miracle econòmic andorrà que les vostres famílies van protagonitzar no hauria estat possible.

Andorra ha fet històricament una tria al llarg de la història, de mantenir-se fidel a uns determinats valors i gràcies a això avui som el que som.

I ara, com a país, tenim el repte de trobar un nou equilibri: Entre ser una economia oberta, diversificada i competitiva i preservar els nostres valors i les nostres especificitats. No és un debat exclusivament andorrà: Molts països es debaten entre la necessitat d'obrir-se a un món global i la voluntat de mantenir-se fidel a unes determinades arrels. I cal trobar un equilibri: Perquè moltes vegades les arrels, els orígens i les especificitats són útils i necessàries per poder competir en un món global. I també perquè els valors i la identitat si no evolucionen i no es comparteixen, acaben morint.

Nosaltres, al llarg d'aquests gairebé 7 anys de govern, hem anat construint aquest equilibri. I vosaltres, a les vostres empreses, també.

Perquè les empreses andorranes tenen davant seu el mateix repte que té Andorra com a país: Obrir-se, créixer i diversificar-se, tot mantenint-se fidel a les arrels i als valors que us han permès ser el que sou.

Avui hi ha diverses empreses familiars andorranes que fan negocis més enllà de les nostres fronteres. O que treballen per a clients més enllà de les nostres fronteres. O que fins i tot tenen filials o participacions en empreses foranes. I totes aquestes empreses –n'estic segur– també han de trobar un equilibri per internacionalitzar-se sense perdre les arrels.

¿Com podríem resumir aquests valors als quals us heu de mantenir fidels? ¿Als quals ens hem de mantenir fidels? Els valors de l'andorranitat. El que deia fa uns instants: La cultura de l'esforç, la filosofia del botiguer, els valors de la democràcia parlamentària, del respecte als drets fonamentals i de pertànyer a un país sobirà, neutral i pacífic.

El vostre denominador comú és l'andorranitat. Per això el mateix Govern, el mateix cap de Govern que us diu: Obriu-vos al món, internacionalitzeu-vos, competeix a escala global... Us diu també: No oblideu les vostres arrels. No perdeu de vista que us heu fet grans des d'Andorra.

Quan els vostres clients d'arreu compren els vostres productes i els vostres serveis també estan comprant Andorra i els seus valors. Si fóssim un país que ha espoliat països del tercer món; si per defensar la nostra sobirania haguéssim fet guerres i conquestes; si fóssim un país que no respecta els drets humans i la democràcia... Potser sí que l'associació amb el nom d'Andorra no seria bona. Però no és així. Som tot el contrari. I n'hem d'estar orgullosos.

No oblideu les vostres arrels i recordeu que Andorra –per molt convuls que sigui el món– serà sempre un refugi d'estabilitat, de democràcia i de respecte a la iniciativa privada.

Moltes gràcies.